

FDV**UNIVERSITY OF LJUBLJANA**
Faculty of Social Sciences**Država in naziv institucije študijske izmenjave:** Portugalska, ISCSP- Universidade de Lisboa**Študijsko leto in trajanje izmenjave:** 2024/25, 5 mesecev**1. Zakaj ste se odločili za študij v tujini?**

Odločila sem se za študij v tujini predvsem zaradi osebnega razvoja. Verjamem, da mi bo ta izkušnja prinesla številne izzive, iz katerih se lahko veliko naučim. Poleg tega mi bo pomagala tako na socialnem kot kariernem področju, saj bom spoznala nove ljudi, razširila svojo mrežo poznanstev in se prilagodila novemu okolju. To mi bo omogočilo razvoj samostojnosti, prilagodljivosti in medkulturnega razumevanja, kar so pomembne veščine za prihodnost.

2. Na kratko opišite državo, kjer ste opravljali študijsko izmenjavo (velikost, prebivalstvo, kultura, odprtost ljudi, ...).

Portugalska je država na skrajnem zahodu Evrope, znana po slikoviti obali in toplem sredozemskem podnebjem. Portugalska ima površino približno 92.000 km² in okoli 10,3 milijona prebivalcev. Njena kultura je močno prepletena z zgodovino pomorstva, glasbo fado in bogato kulinariko. Portugalci so znani po svoji odprtosti, energiji in temperamentu.

3. Na kratko opišite mesto, v katerem ste bili na izmenjavi (velikost, prebivalstvo, kultura, odprtost ljudi, organiziranost storitev, festivali ...).

Lizbona je glavno in največje mesto Portugalske, s približno 550.000 prebivalci. Znano je po svojih barvitih četrtih, kot so Alfama, Bairro Alto in Belém, s tradicionalno tlakovanimi ulicami, tramvaji in razglednimi točkami. Lizbona ima močno mednarodno skupnost, saj je priljubljena destinacija za študente in digitalne nomade. Poleg tega ponuja številne kulturne in družabne dogodke, ki omogočajo enostavno prilagajanje novemu okolju. Mesto je izjemno živahno, saj ponuja številne aktivnosti – tako športne, kot sta deskanje na valovih in igranje padela, kot tudi kulturne, saj ima veliko muzejev, kot so Museu Calouste Gulbenkian, Museum of Contemporary Art in MAAT. Mesto je znano tudi po pestrem nočnem dogajanju, saj se vsak dan najdejo dogodki vseh žanrov.

4. Na kratko opišite gostujočo univerzo (velikost, študijski programi, število tujih študentov, ponudba storitev na kampusu, bližina namestitvev ...)?

Universidade de Lisboa (ULisboa) je zagotovo najboljša univerza v Lizboni, ko gre za infrastrukturo, skupnost in aktivnosti, ki jih ponuja. Študentom so na voljo številne storitve, vključno z zdravstveno oskrbo, športnimi klubi in dogodki. Kampus Campo Grande je urejen in prijeten za študij, po celi Lizboni pa univerza zagotavlja tudi 24/7 študentske čitalnice.

Fakulteta ISCSP (Instituto Superior de Ciências Sociais e Políticas) pa je v primerjavi z večjimi fakultetami znotraj ULisboe, kot je na primer Instituto Superior Técnico, organizacijsko nekoliko slabše urejena. Zaradi manjše velikosti fakultete je bilo mednarodnih študentov le okoli 60, prav tako pa nismo imeli uradnega "Welcome Week-a", kot so ga imele druge fakultete. Še ena ključna razlika je, da so vsa predavanja potekala izključno v portugalščini.

V mojem primeru sem kombinirala predmete iz diplomskega in magistrskega programa. Magistrski predmeti so potekali zvečer, za njihov uspešen zaključek pa je bilo treba oddati obsežnejšo seminarsko nalogo. Predmeti so bili bolj novinarsko usmerjeni kot marketinški, vendar so bili profesorji in administrativno osebje zelo potrpežljivi in

razumevajoči do mednarodnih študentov. Čeprav so bila predavanja v portugalsščini, ni bilo težko opraviti izpitov, saj je bila večina literature v angleščini, prav tako pa so bile predstavitve objavljene in jih je bilo mogoče prevesti.

ULisboa ponuja športne objekte, številne študentske dogodke, kot je Halloween party, in cenovno dostopno zdravstveno oskrbo – pregled pri zdravniku stane 10 evrov, v primerjavi s 200 evri v zasebnih klinikah.

Edina slabost je lokacija fakultete ISOSP, saj je nekoliko oddaljena od glavnih stanovanjskih območij in nima neposredne metro povezave, zato sem za prihod do fakultete potrebovala približno eno uro.

V drugem semestru sem študirala na drugi univerzi v Lizboni (Lusíada University), ki je bila organizacijsko in kakovostno precej slabša, zato bi v primeru izbire med tema dvema univerzama vsekakor priporočila ULisboa.

5. Prosimo za nekaj napotkov in praktičnih informacij, ki ste jih pridobili na študijski izmenjavi, po naslednjih sklopih:

- a. Obveznosti, ki jih je treba (je priporočljivo) urediti pred odhodom in po prihodu na tujo univerzo** (urejanje namestitve, zavarovanja, odprtje bančnega računa, mestni prevoz in druge pomembne, ...)

Pred odhodom je pomembno čim prej urediti namestitev, saj so cene sicer lahko zelo visoke. Študenti, mlajši in vključno do 23 let, naj si že 1–2 meseca pred prihodom telefonsko rezervirajo termin na upravni enoti (Finanças) za pridobitev davčne številke (NIF). Ta je nujna za brezplačen subvencioniran javni prevoz in druge obveznosti, kot je odprtje bančnega računa.

- b. Akademsko leto** (kdaj se po navadi začnejo predavanja, kako potekajo študijske počitnice, ...)

Pouk se začne prvi teden septembra (magistrski predmeti pa nekaj tednov kasneje) in traja do 15. decembra brez vmesnih počitnic. Če se študenti odločijo za "continuous assessment", bodo obveznosti opravljali sproti in zaključili do 15. decembra. V nasprotnem primeru je na voljo še "appeal period", ki traja do konca februarja.

- c. Predmetnik** (katere predmete si lahko izmenjevalni študenti izberejo)

Študenti na izmenjavi lahko izbirajo med vsemi predmeti na fakulteti, ne glede na stopnjo študija. Čeprav priporočajo izbiro predmetov prve stopnje, predmeti druge stopnje niso bili nič zahtevnejši. Razlika je predvsem v tem, da je pri magistrskih predmetih potrebno tedensko ali ob zaključku oddajati kritične eseje na določene teme, namesto klasičnih kolokvijev.

- d. Predavanja** (v katerem jeziku potekajo predavanja, ali se preverja prisotnost na predavanjih, ali potekajo predavanja skupaj z domačimi študenti, kako se te razlikujejo od predavanj doma ...)

Predavanja so v portugalsščini, prisotnost ni obvezna, vendar je priporočljivo vsaj nekajkrat obiskati pouk, saj si profesorji zapomnijo obraze in prisotnost, kar lahko vpliva na končno oceno.

Predavanja potekajo skupaj z domačimi študenti in so veliko bolj interaktivna kot pri nas. Čeprav je v predavalnici približno 40 ljudi, profesorji in študenti neprestano komunicirajo med seboj – na primer, študenti ne dvigujejo rok, ko želijo nekaj povedati, temveč se vključujejo v razpravo sproti.

- e. **Študijske obveznosti** (kako potekajo izpiti, kako se razlikujejo od izpitov doma, kakšen obseg sprotne dela zahteva tuja univerza, seminarske naloge ...)

Na voljo sta "continuous assessment" (kolokviji in skupinska seminarska naloga) ali izpit v izpitnem obdobju. Večina študentov se odloči za "continuous assessment", kar tudi priporočam.

Dodiplomski predmeti običajno vključujejo dva kolokvija ali en izpit ter vsaj eno skupinsko seminarsko nalogo s predstavitvijo. Predstavitve imajo veliko težo pri končni oceni – običajno 60 % seminarska naloga in 40 % predstavitev.

Magistrski predmeti pa zahtevajo obsežnejšo seminarsko nalogo. Pri nekaterih predmetih je treba sproti oddajati posamezne dele seminarske naloge, saj profesorji podajajo sprotne komentarje in popravke.

- f. **Študijska literatura** (kako se jo pridobi, ali je dostopna tudi rabljena, je plačljiva)

Literatura je objavljena v učnem načrtu, vendar jo večina domačih študentov ne uporablja. Meni je bila v pomoč, saj nisem mogla slediti predavanjem v portugalsščini. Velik del literature je objavljen v Zebri. Fakulteta ima tudi knjižnico, vendar ne vem, koliko gradiva je na voljo v angleščini.

Veliko literature, še posebej za magistrske predmete, profesorji objavijo v spletni učilnici – ta gradiva so v originalu v angleščini.

- g. **Dostopnost univerze** (ali je univerza v mestu ali izven mesta, so transportne povezave dobro urejene ...)

Fakulteta ni preveč oddaljena od centra ali stanovanjskih območij, vendar ima slabe povezave do teh lokacij. Ni metro linije, avtobusi na teh relacijah pa so pogosto netočni, še posebej v konicah, ko je na cestah zelo veliko prometa.

Odvisno od ure sem za potovanje včasih potrebovala tudi uro in pol, medtem ko bi z Boltom ob manj prometnem času potrebovala le 15 minut

- h. **Učenje tujega jezika države institucije** (ali so študentu na izmenjavi na voljo tečajji tujega jezika, katere skupine priporočate, ...)

Gostujoča fakulteta nam je ponudila enomesečni intenzivni tečaj portugalsščine, kjer bi lahko pridobili A1 certifikat. Cena tečaja je bila 170 evrov.

Presenetljivo na tečaj ni prišlo veliko študentov, morda okoli 15. Urnik je bil manj ugoden, saj so predavanja potekala trikrat na teden zvečer (vključno s petkovimi urami od 18:00 do 20:00). Tečaj je bilo treba jemati zelo resno in se sproti učiti, saj je bil tempo razmeroma hiter.

Za nekoga, ki si resnično želi naučiti portugalsščino, ga toplo priporočam, saj je bila profesorica odlična. Če pa se želite jezika učiti bolj pasivno, menim, da tečaj ni vreden.

- i. Nastanitev** (kakšno obliko namestitve priporočate, ali so na voljo študentski domovi, kako se prijaviti zanje, kdaj se po navadi ureja vse potrebno, ...)

Ne poznam nikogar, ki bi živel v študentskih domovih, prav tako mi univerza te možnosti ni ponudila. Skoraj vsi študenti so si stanovanje uredili prek nepremičninskih agencij, kot so Uniplaces, Coolivin, ki jih je mogoče najti tudi na Erasmus Play strani.

Menim, da so cene najemnin precej visoke, saj se cene sob gibljejo med 550 in 1.000 evri. Povprečno je bilo treba za sobo v stanovanju brez plesni, z oknom in pisalno mizo odšteti okoli 700 evrov.

Ne priporočam iskanja namestitve prek Facebook Marketplace, saj je bilo veliko prevar.

- j. Prehrana** (kako je urejena prehrana v bližini univerze, katere restavracije priporočate, ali so cene obroka primerljive z domačimi cenami, si študenti bolj kuhajo sami, so na voljo kakšne posebne ponudbe v trgovinah, ...)

Fakultete imajo menzo, vendar je kakovost obrokov precej slaba in menim, da cene niso upravičene glede na ponudbo. Na voljo imajo veliko sladkega peciva, če pa želiš topel obrok, stane približno 6 evrov, vendar so porcije precej majhne. Prav tako imajo na fakulteti številne avtomate s prigrizki.

Positivno je, da so v jedilnici mikrovalovne pečice, zato sem si večinoma prinesla hrano od doma in jo pogrela tam.

Na splošno bi rekla, da Portugalski študenti jedo manj zdravo kot mi in tudi manj kuhajo. Veliko jih naroča hrano prek aplikacij, kot so Glovo, Bolt Food in Uber Eats, kar velja tudi za starejše domačine. Hrana je običajno bolj procesirana in bolj sladka.

V Lizboni je mogoče najti trgovine, kot so Spar, Lidl in Hofer (Aldi), vendar so cene višje kot pri nas, še posebej za sadje in zelenjavo. Približno za osnovna živila zapravim 20 % več kot doma.

Študentskih bonov za prehrano nimajo.

- k. Prevoz** (kako je urejen prevoz v mestu, ali so na voljo študentski popusti, kako je s prevozom do sosednjih mest, ...)

Prevoz v Lizboni je dobro urejen, saj so na voljo metro, avtobusi, vlaki in tramvaji. Kljub temu se veliko ljudi poslužuje prevoznih storitev, kot sta Bolt in Uber, saj so cenovno dostopne (na primer vožnja iz centra do letališča stane približno 7 evrov).

Mesečna karta za javni prevoz stane 40 evrov, vendar lahko študenti, mlajši od 23 let, z NIF številko pridobijo brezplačno vozovnico. Vendar je njihova birokracija precej počasna in urejanje teh stvari lahko traja kar nekaj časa.

Za izlete izven Lizbone priporočam FlixBus ali Rede Expressos.

- l. Obštudijske dejavnosti** (kakšne ponujajo, kako so urejene športne aktivnosti, ali so v bližini možnosti za rekreacijo in šport, ...)

Na voljo je veliko športnih aktivnosti, bodisi prek Erasmus organizacij bodisi prek univerze. V Lizboni je veliko surfarskih in tekaških klubov, ki organizirajo redne treninge in dogodke.

Poleg bolj znanih športov ponujajo tudi nekatere, ki so pri nas manj priljubljeni, kot sta padel in ragbi.

m. Uporabne spletne povezave in aplikacije, vezane na življenje in študij v mestu.

Najbolj uporabna Instagram profila za študente na izmenjavi sta ELL (Erasmus Life Lisboa) in ESN Lisboa. Na teh profilih objavljajo dogodke in koristne nasvete, na primer kako pridobiti NIF, kje najti prostore za učenje, katere razgledne točke obiskati in še veliko več.

n. Kontaktna oseba v mednarodni pisarni na tuji univerzi

To je e-poštni naslov mednarodne pisarne: mobility@iscsp.ulisboa.pt.

Ker se je osebje trenutno nekoliko zamenjalo, prilagam povezavo, kjer so objavljene aktualne informacije o mobilnostnih programih: <https://www.iscsp.ulisboa.pt/pt/institucional/cooperacao/programas-de-mobilidade>

o. Povprečni mesečni stroški (v EUR):

Hrana	100
Namestitev	700
Prevoz	40-120
Študijsko gradivo	10
Prosti čas	50-150
Drugo (tečajji surfanja, natočnana za gym, ostale aktivnosti,)	70
SKUPAJ MESEČNO	970-1150

6. Kaj vam bo pri vaši izmenjavi ostalo najbolj v spominu?

Najbolj mi bo v spominu ostalo vse, kar sem se naučila o sebi. Moje vrednote so se spremenile, pridobila sem več samozavesti, postala bolj družabna in aktivna, tudi na akademskem področju, saj sem zaradi jezikovne ovire morala bolj sodelovati in se prilagajati.

Zelo bom pogrešala tudi naravo in vreme

7. Zakaj bi priporočili študijsko izmenjavo drugim študentom?

Študijska izmenjava je odlična priložnost za osebno rast, saj se znajdeš v izzivih, ki te naučijo samostojnosti in prilagajanja. Pridobiš tudi širšo perspektivo, saj drugače gledaš na stvari, ko se vrneš domov.

Posebej jo priporočam tistim, ki ste mogoče malo izgubljeni glede sebe ali kariere, ali pa dvomite, ali ste na pravi poti. Izmenjavo lahko vzamete kot priložnost za raziskovanje svojih interesov in usmeritev v bolj jasno prihodnost. Poleg tega je vreme v Lizboni velik plus, še posebej za tiste, ki težko prenašajo dolge, mrzle zime.

8. Želite še kaj dodati?

Če vam veliko pomeni študentska skupnost, rutina, dopoldanski pouk, predavanja v živo, sodelovanje med predavanji in druženje s sošolci, potem ta fakulteta morda ni najboljša izbira. Med izmenjavo sem pogrešala študentsko skupnost, saj je fakulteta majhna in nima predavanj v angleščini.

Druge fakultete, kot je Instituto Superior Técnico, imajo to veliko bolje urejeno – ponujajo več mednarodnih študentov, dogodke in bolj organizirano študijsko izkušnjo. Zato priporočam, da če se odločite za mobilnost, izberete univerzo, kjer so predavanja in študentska skupnost na voljo tudi v angleščini.

Če pa vam predavanja v portugalščini ustrezajo, pa priporočam, da v primerjavi z drugimi univerzami v Lizboni izberete ULisboa, saj sem v drugem semestru obiskovala drugo univerzo in je bila izkušnja res veliko slabša – organizacijsko in akademsko.

Prav tako me je življenje v Lizboni stalo precej več, kot sem pričakovala, saj so najemnine, prehrana in druge življenjske stroške višji kot v Sloveniji.

9. Ali lahko posredujemo vaš e-mail naslov zainteresiranim študentom, ki se šele odpravljajo v tujino (če da, ga prosimo navedite)?

tinkara.tratniktolar@gmail.com